

ALPSKÝ VĚSTNÍK

— ORGÁN —

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červenec, srpen, září, říjen, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 12, a Dra. Viktora Dvorského v Praze, Lipová ul. č. 14. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budtež adresovány: Praha-III., č. p. 176. — Zakládající členové odboru platí 100 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 K, výkonní 10 K (první rok kromě toho 2 kornny zápisného). Příspěvky peněžité zasílají se českému odboru slov. alp. družstva v Praze I76-III.

ČÍSLO 2.

PROSINEC 1911.

ROČNÍK XIV.

Kučki Kom.

Dr. Viktor Dvorský.

II.

(Dokonč.)

V červenci r. 1908 byl jsem zase v horách na černohorském východě, tentokrát ve společnosti dra Čermáka. 12. července za nádherného slunečného dne navštívili jsme spolu Bukumirska jezera a výšinovou cestou pod Maglicem přešli pak na Krivodolski Širokar, kdež jsme se šťastně setkali se svými zavazadly. Veškeré naše mobilie měl totiž na starosti náš tlumočník (pro albánštinu) Djoko Perković a toho dne dožíral na jich dopravu od jezera Rikavce.

Druhého dne chystali se Kuči, rozložení po středních salaších vytrhnouti na horní planiny na Komu. Příbuzní Djokovi, v jichž přístřešku jsme bydlili, měli svůj letní katun na Bindje i bylo usouzeno, že půjdeme s nimi. Vstávalo se velmi časně, jako by byl bůh ví jaký spěch, ale potom se všichni váleli okolo salaší a nakládali na koně se nechtělo nikomu. Velmi pomalu sbírala se jedna rodina za druhou, také naše věci uhostily se pozvolna na hřbetech tří soumarů a konečně se vyrazilo. Pohled na naši karavanu byl vysoce zajímavý. Nejméně třicet koní, jednak s náklady, jednak bez nich, ovce, kozy, krávy, psi, děti, všechno v obrovském chumlu, tu těsně sdruženém, tu zas volně se roztahujícím v pestrou šňůru. Muži ozbrojeni puškami, ženy nesoucí kolébky i s dětmi, hotové stěhování národů. Tak jsme táhli volnou planinou, úplně spaseňou dobyt看em k rozsáhlým lesům, které sem zasahují z údolí Vrmoše.

Vedle nás kráčel dědeček, o němž se souhlasně vypravovalo, že má už třicet let tureckou kulku někde v břišní dutině, nařikal si, že se mu špatně chodí, ale nebylo to znáti; vyšlapoval si s hrdoostí starého junáka. Vstoupivše do lesa pustili jsme se velmi strmě dolů k Vučinému potoku. Na dně hluboké úžlabiny jsme jej překročili, načež započal dlouhý a značně únavný výstup strání zarostlou listnatým lesem a plnou balna.

V těchto místech se zástup rozdělil v jednotlivé tlupy i osamělé chodce. Zůstali jsme pozadu, kde jeden Djokův příbuzný, Milivoj, měl velkou potíž se vzdorovitým koněm, jemuž se cesta do kopce nikterak nezamlouvala. Výše přišli jsme do mělčí úžlabiny s vodou, hodně kamenité, načež jsme zahrnuli v pravo již jen nízkou vegetací ke katunu Bindje.

Tento katun má nadměru zajímavou polohu (na mapě je zakreslen falešně, vlastně nezakreslen). Jednotlivé přístřešky jsou postaveny v dlouhé rovné řadě na úpatí hrubých sutek spadajících s hřebene Planinice. Vysvětliti se to dá těžko jinak, než nouzí o pastviny, která nutí k šetrnosti s travnatou půdou a proto odkazuje obydlí do komplexů neplodných, v tomto případě do sutek. Jistě přispěla k tomu také okolnost, že stavební materiál nebylo třeba snášeti. Kameny jednoduše nastaveny na sebe a dům byl hotov. Bindja leží ve výši 1800 m velmi blízko turecké hranice.

V Bindje jsme se těšili vlastnímu hospodářství. Již u Rikavce nám postoupil jeden Kuč, který letos nešel na planiny, nárok na svoji salaš, velmi prostornou, v nejlepší poloze s vyhlídkou na Prokletíji atd. atd. Při našem příchodu sestávala ovšem salaš jen ze čtyř zdlaplých hnojem a z hromady prken, ale Djoko čarovnou silou změnil ji v krátké době v skutečnou kulu. Sám nehnul sice ani prstem (my také ne), ale sehnal kde jakého příbuzného a jakožto host dopustil jim, aby za něho vynášeli hnůj a stavěli střechu. Při tom se procházel okolo, přispíval radou a eventuelní dotazy djevojek, co dostanou za svoji námahu, odbýval slovy: Za što jesam tvoj stric? Zatím co se naše chata budovala, naplnila se Bindja spoustami různokopytého dobytka; také pohled k cestě od Bušatu byl zajímavý, neboť se netrhla lidmi a zvířaty.

Posléze byl náš dům dohotoven, pytle zaneseny dovnitř a počala starost o vnitřní úpravu. Do jednoho koutu jsme položili několik prken, koupili ohromnou otep trávy, kteráž rozložena na prknech dávala pružný podklad veliké stanové plachtě; navrch jsme dali spací pytle, pláště — a lůžko bylo připraveno. Uprostřed chaty jsme zbudovali ohniště, prkno, zastrčené mezi kameny jsme nazvali stolem, z jiných prken jsme zhotovili poličky na nádobí a potraviny, kus trámu dostal funkci pohovky. Také před salaší jsme si zřídili kamenné lavičky, abychom jako domácí páni mohli pokušovati venků a baviti se se sousedy. Pouze jedno důležité příslušenství chybělo i bylo nutno hledati za něj náhradu v lese opodál, již na turecké půdě.

Poněvadž na Bindje není pramenů, přinášely djevojky střídavě buď vodu v soudkách (více než půl hodiny daleko) nebo firn z bližších roklí. Někdy jsme jim za to platili, jindy pomohlo zase Djokovo „Za što jesam tvoj stric?“ Před večerem jsem šel s Djokem na procházku do sousedního katunu, zvaného Oravská Bindja. Zde jsme se dověděli, že právě přišel nějaký Mirdita s dvěma koni a dvěma kozami. Utíkal před krevní mstou a zmíněná zvířata bylo jediné, co mu zbývalo na majetku. Večer byl překrásný, nad Kučským plateau i Vysokou Prokletíjí ležely žluté a modravé pásy světla a hluboké lesy Vrmoše šuměly na blízku. Seděli jsme před chatou, dokud noc nesetřela všechny barvy. Potom jsme se uchýlili k teplému ohništi a oslavili první nocleh na

Bindje malým banketem: sardinkami, konzervou, kterouž jsme zdokonalili anglickou omáčkou, pak studenou rýží se zavařeninou. K pití byla jen voda s přísadou šumivých bonbonů. Rakije byla by nám ovšem milejší, ale na planinách těžko ji koupiti.

Druhý den, 14. červenec, věnovali jsme hned výstupu na Kom. Vstali jsme o půl páté, v plné střídmosti vypili čaj a dali se na pochod. Djoko, rozumí se, zůstal v chatě a hospodařil. Šli jsme horní cestou nad Bijelou Vodou a balvaništěm do spodních částí karu pod Planinicou. Zde jsme našli vodu i použili toho k první zastávce a druhé snídani. Pak přes louky, na nichž se páslo stádo koní, jsme zaměřili k sedlu Krst od Prevlake. Odtud jsme sledovali s počátku cestu vedoucí na Carinu, oživenou množstvím lidí, načež jsme odbočili v levo do stráně, kteroužto napříč jsme dosáhli sedla mezi Suhim Vrhem a jihozápadním předvrcholem Kučkého Komu. Poněvadž jsem se necítil toho dne v dobrém stavu, navrhl jsem delší posezení ve stínu a třetí snídani. Při tom jsme fotografovali a bavili se údivem malého pasáka, který nelitoval běžeti bůh ví odkud, aby nás poznal. Sui Vrh s dlouhými poli firnu a jezírky na dně veliké kotliny zajímavý pohled, tím hezčí, že se za ním rozkládají šřavnaté pastviny a lesy údolí Opašance.

Pohodlný chodník zlákal nás abychom k další cestě použili západního úbočí. Neměli jsme čeho litovati, neboť stěny vrcholového massivu Komského spadají sem nádhernými srázy. Ssutinami a sněhy dostali jsme se pak snadno mezi předvrchol a vlastní massiv Komu. Zde jsme přešli zase na stranu východní, kde proudy nepřijemných ssutin splývají od vrcholů. S počátku dala se v nich ještě sledovati nepatrná stezička, potom však bylo již spoléhati výhradně na vlastní orientační schopnosti. Řešení bylo v celku snadné; protivným kamením vzhůru. Po delší námaze dosáhli jsme jakéhosi prohří a na chvíli odbočili do trav, potom však šlo to zase ssutkami a drobným skalním až na vysoké náhorní plateau promísené sněhy a rozdělené v několik skalních útesů. S velkou radostí pustili jsme se na první z nich pokládající jej za nejvyšší vrchol, ale naše sklamaní bylo žalostné. Když jsme se vydrali až nahoru, spatřili jsme opodál oddělen úžlabinou skalní massiv; mnohem vyšší: pravý vrchol. Nezbylo nám tedy, než kajicně sestoupiti a pustiti se do nové práce. Ostře skloněné šterky přivedly nás pod stěnu, v níž jsme objevili zvětralý komín. Dostí obtížně pronikli jsme jím na hřeben. Byli jsme trochu překvapeni jeho šikmým vrstvením, které dalo vznik nepěkným plotnám a zubům. Také byl hřeben povážlivě úzký a klikatý. V celku netrvalo těžší lezení dlouho, za krátko jsme dosáhli rovnějších míst a brzy na to vrcholu 2439 m. Rozhled nebyl již tak pěkný jako cestou, albánské hory zakryly se poledními parami a také blízké skalní partie neměly výrazného osvětlení.

K jedné hodině s poledne jsme opustili vrchol a sestoupili touže cestou do náhorního plateau, kdež jsme v sněhu rozbili ležení. Jedna aspiková konzerva zahrabána do chladící massy a říznivá hrdla ukována sněhem, do něhož jsme přimíchali refrigerans, dar to dra Dlouhého. Zprvu jsme mysleli sestoupiti někudy přímo ke Carině, ale sledující

tento úmysl upadli jsme do směsice rozsekaných pilířů a přišli nad ošklivé srázy, takže jsme se raději se ztrátou výšky vrátili zpět a přidrželi se známého již směru. Došedše na sedlo mezi Komem a předvrcholem, obrátili jsme se do svahů nad Carinou a traversovali je pod Suhi Vrh. Zde jsme konečně našli zase vodu a mohli se dosyta napítí. Dva pasáci vzdálení asi půl hodiny cesty nás postřehli a pojatai vášnivou touhou dovědět se, co jsme zač, pospíchali k nám velkým úprkem. Vyčkali jsme klidně popíjejíce, až došli asi tak na tři sta kroků a potom jsme se dali na pochod neméně rychlý, nedbajíce, jak zklamaní za námi hulálákají a klnou.

Před večerem byli jsme zpátky na Bindje. Abychom se v příštích dnech dobře měli, koupil Djoko pěkné černé jehně (vážilo 7 kilo) a s pomocí asi šesti Černohorců je zabíjel před vraty a stahoval. K operaci použil Čermákova nože, jehož se při té příležitosti někdo zmocnil.

Hledání nože vyvinulo se v hotovou aféru, div že kapetána a soud nepřivolali, na večer však jej přinesl jakýsi Radován, zapomněli prý jej v kůži. K večeri jsme měli výtečná jatýrka pečená na rožni a rýži se zavařeninou. Obyvatelstvo naší chaty se rozmnožilo, dali nám na byt malé tele, kterému bylo venku zima. Přijali jsme je milosrdně a umístili v jednom koutě.

Druhý den (15. červenec) byl přirozeně určen odpočinku. Šťastný návrat svých pánů z Komu oslavil náš Djoko tím, že ráno uvařil asi tři litry kakaa a roznesl to po chalupách, kde chtěli všichni vědět, jak ta „svetská káva“ chutná. Téhož rána jsme provedli krutou mstu na jednom chlapci, který nás svojí drzostí trápil už od Krivodolského Širokaru. Přišla jeho matka a nařkala, že kluka bolí hlava; dali jsme jí tedy velkou krabici „radix colae“ (dar to dra Dlouhého) a předepsali nešťastnému mladíkovi, každého dne na lačný žaludek dvě lžičky tohoto chutného prášku. Od toho dne jsme měli pokoj jak od chlapce tak i od ostatních nemocných na planině, protože kolu jíst se nechtělo nikomu, kdo jednou okusil. Dopoledne uteklo velmi rychle. Djoko vařil kus jehněte v mlíce a my jsme zatím fotografovali sběhnuvší se lid, některé skupiny do opravdy, jiné na slepo.

Po obědě jsme si lehli. Když jsme byli v nejlepší spánku, ozvaly se najednou prudké rány, jako by se střílelo z pušek a z děl. Myslili jsme nejinak, nežli že Arnauti přepadli Bindju, i vyletěli jsme s revolvery před chatu. Zatím však byli to jenom bodří salašníci, kteří porazili na Planinici suchý strom a nasekané špalvy shazovali po ssutkách k chalupám. K večeru jsme vylezli sami na Planinicu a sestoupili na Oravskou Bindju. Zde nás pozval kapetán na kávu, i setrvali jsme u něho hezky dlouho. Byli tam totiž dva náčelníci Albánců a projednávali zas nějakou pastevní při. Sešlo se velké množství lidí, z nichž každý k nám přistoupil a počal s obvyklým výsledkem „odklen si?“ atd. Jenom jeden muž tak neučinil, začez jsme jej v duchu chválili. Ale kapetán povšimnuv si jeho lhosejnosti, obořil se na něho: „Stranci su ovdje, zašto jih nepitaš?“ (Cizinci jsou tu, proč se jich neptáš), i vyrozuměli jsme, že zdejší slušnost to vyžaduje, aby se každý hosta poptal po rodokmenu, penězích a podobném. Pokáraný muž přišel k nám

pak vskutku s velkými omluvami, že nás neviděl a svým neptáním ní-
kterak nemínil urazit. Když se setmělo, doprovodil nás kapetán, vý-
borný to, velmi inteligentní člověk, kus cesty k Bindje, kdež nás očē-
kávala znamenitá večere, pečené jehně, sardinky a mléko se sněhem.

16. července vyšli jsme na krátkou procházku směrem k Magliči, ale zachvátil nás prudký déšť, takže jsme se brzy vrátili. Cestou nás potkal nějaký muž z Kučů a velmi nás varoval před Vasojevići, že prý jsou to samí „galioti“ a nedávno prý kohosi zabil. Poněvadž odpoledne také přšelo, potloukali jsme se po sousedních chalupách a pili kávu. Potom jsme spali a rozmrzení nevlídným počasím jali se vyjednávat i dopravu zavazadel a odchod do Andrijevice. Mezi Djokem a jeho příbuznými došlo při té příležitosti k nesaru. Tito žádali totiž na něm půjčku, odůvodňující ji, že od nás jistě bere velké peníze a nic nedělá. Djoko se hájil, že mu neplatíme nic, dostane to až v Podgorici (což bylo pravda) a mnoho ne (což pravda nebylo) a kdo ví vůbec zdali. Zkrátka nepůjčil. Za to zase Milivoj a druzí bratrance odepřeli dáti nám koně. Djoko však sehnal ještě téhož odpoledne dobrou náhradu, chromého Filipa, kdysi zámožného rolníka z Gusinjě, jemuž Turci vzali všechny pozemky a postřelili jej do nohy. Filip byl ochoten jeti s námi až do Andrijevice a Djokovi příbuzní vztekle pohlíželi na ušlou půjčku i výdělek. Když se roznesla zpráva o chystaném odchodu po Bindje, přišlo ještě hojně lidí za účelem fotografování, ale ty jsme již všechny vyexpedovali.

Poslední noc na Bindje byla velmi neklidná. Předně jsme tu měli v přibytku celé stádo telat (čtyři) a jehňat (dvě) a za druhé odehrála se okolo půlnoci vzrušující scéna. Jakýsi hlomoz mne probudil; otevru oči a vidím Čermáka, jak běhá po světnici dokola s hořící větví v ruce a honí něco zoufale kňučícího. Byl to pes, který podlezl prkna ve dveřích a nyní v úzkosti před trestající větví nemohl najít, kudy přišel. Posléze vyrazil dveře a unikl zanechav v chatě jen zápach připálených chlupů.

17. července vyšli jsme dosti pozdě, neboť skládání věcí dalo mnoho práce a také bylo nutno před odchodem sejmouti střechu se salaše. V čele našeho průvodu jel chromý Filip na koni, za ním se vlekl kůň s našimi zavazadly, pak hříbě, které se učilo běhat, Djoko s rancem a na konec my. Když jsme došli ke kostelíku na Krstu od Prevlake, pustil se Djoko nějakou zkratkou, která se mu, jak uvidíme, nevyplatila, kdežto my ostatní sledovali moudře známou cestu přes Carinu. Přšelo a byla nevlídná zima. Na Carině jsme se zastavili a dali se pohostiti kávu. Ačkoli jsme se tu zdrželi dosti dlouho, přišli jsme na hranice Kučů a Vasojeviću skoro o půl hodiny dříve než Djoko „zkratkou“. Na tomto místě seděla skupina pastýřů, asi pět děvčat a dva mladíci. Když přišel Djoko, vypukla tu málem hádka. Djoko udeřil totiž štekavého psa, který náležel jednomu z pastýřů a byl patrně jeho miláčkem. Chromý Filip při diplomaticky urovnal a chtěl dokonce docílit nějakého sblížení mezi námi a pastýřkami, bohužel bez úspěchu. Po této epizodě šlo se dále do Konjuh. Tentokrát zastavili jsme se v domě Spasoje Vojvodice, kde nás přijali rovněž velmi srdečně, litující jen, že mají

všechna zvířata na planinách, a mohou vystrojiti večeri jen postní. V Konjuhách ukončila se naše cesta v pohorí Komu, neboť druhého dne o polednách dorazili jsme již do vytoužené Andrijevice.

*

Několik poznámek k nomenklatuře Mangartské skupiny.

Píše Dr. H. T u m a.

Ze všech údolí Julských Alp těší se největší návštěvě Jezerní kotlina (Kesseltal) pod Mangartem. Návštěva Mangartských jezer poskytuje nevšedních požitků i prostému člověku. Jsou lehko přístupna a cesta chladným hvozdem podél Jezerního potoku pěnícího se v mechem zarostlém korytě je sama sebou vděčna. První turisté v Slovinských Alpách, mezi nimi i Angličan Humpřy Davy, rozplývají se v entusiastické chvále Mangartských jezer a je obklíčujících hor. Z tisíců turistů, projíždějících krajem po dráze Rudolfově, ani jediný nepochomine sestoupiti buď na stanici Rateče nebo Bela Peč, aby uviděl tyto divy přírodní krásy.

Mangart leží na půdě slovinských obcí Rateče v Krajině a Logu v Přímoří (Goricku). Téměř veškeré území Mangartských kotlin jest v majetku obce Rateče. A přece němečtí turisté mají Mangart a jeho jezera zapsána jako pravé a nesporné německé vlastnictví. Němečtí turisté zavedli a vštíplili německá jména hor a údolí tak, že tato z části přejali i slovínští a čeští turisté. Na příklad zavedli název „die Lahn“ místo slovinského názvu „V Plazech“; a dnes ani český ani slovinský turista skoro nezná, že Lahn (z latinského „lavinal“) je přesný překlad za „Plaze“. Přímo charakteristické je, že jeden z nejznámějších slovinských turistů, Ivan Mlakar, pisatel celé řady nejrůznějších turistických článků v „Planinském Věstníku“, píše „Lanška Škrbina“ za německé „Lahnscharte“. Prostý Slovinec z Rateče řekne, že jde „skozi Škrbino v Plazech“, slovinský inteligent a turista však, že jde „skozi Lanško Škrbino“!! S jedné strany přeháníme národnostní moment v slovinské turistice, s druhé strany nerozumně podléháme poněmčeným názvům.

Právě tak opravdu smutné je, že slovinská turistika pokládá za své zápisště jen Savinjské Alpy a skupinu Triglavskou, za Kranjskou Gorou objevuje se slovinský turista zřídka, — v okolí Mangartu jsou vzácní a za Trbiž již jich vůbec nevidět. Také nyní, kdy stojí česká Koritnická chata a kdy je již více než deset let pod Mangartem, těsně při stanici Ratečské hotel Mangart v dobrých slovinských rukou, je slovinských turistů nepatrně, ještě tak nejspíše mezi výletníky, jdoucími k jezerům a zpět. A ještě ten nepatrný počet slovinských turistů, který vystupuje přes Travník na Mangart, z pohodlnosti raději zajde do německé chaty Mangartské než do české Koritnické. Výsledek se jeví nejlépe ve faktu, že Mangartskou skupinu dosud nezpracoval ani jediný slovinský alpista.

Za to však během posledních deseti let věnovali západním Julským Alpám mnoho pozornosti čeští turisté. Vše, co máme v své literatuře o Polišké, Kaninské, Višské a Mangartské skupině, je dílem českých alpistů. Mangartskou skupinu s obzvláštní péčí zpracoval dr. Laxa nejprve v „Alpském Věstníku“, později, r. 1907 v knize „Ze slovanských hor“ ve zvláštním článku. Arci také dr. Laxa byl nucen užití německých pramenů a map vojenského geografického ústavu, které jsou, stručně a věcně řečeno, také původu německého. Přece však měl v rukou dostatek vlastních zjištění a něco materiálu i od jiných českých turistů. Také obrátil se na slovinské místní inteligenty, aby zjišťovali jména mezi lidem a jemu dali k dispozici pravá domácí jména. Dr. Laxa nám tak podává nejlépe zpracovanou nomenklaturu skupiny Mangartské, jaké bylo lze za daných poměrů dosíci.

Přesnou nomenklaturou vůbec může vypracovati jedině dobrý turista, povšechného vzdělání, jenž zná dobře domácí nářečí a vyzví jména od domácích pastýřův a lovců na místě samém, a to nejen v jedné obci, ale ve všech, které mají hospodářské zájmy o dotyčné místo. Slovinský lid v Julských Alpách byl před padesáti lety pravý lid pastýřský, primitivní kultury a proto v ohledu jazyka svěží a nezkažený. Hlavní díl příjmů obyvatelstva přýštil z hospodářství salašnického, a to nejvíce z chovu koz. Koza stejně jako kamzík hledá za horkých měsíců potravu na nejvyšších vrcholech a stinných, ať jakkoli strmých úbočích. Za nimi musil slovinský pastýř přelézati také alpské vrchy, proto jim musil dáti jména, právě tak jako pytlák, který tamtéž pronásledoval kamzíka. V skupině Mangartské ještě dnes sídlí převážnou většinou Slovinci. Německé osady Gerut, Nesselstal a Aichhelten objevují se teprv během XV. stol. a podnes vykazují jen malý počet domů, naproti tomu celý jižní svah připadá slovinskému Logu a severní Ratečím. Přistěhovali Němci byli uvedeni do země jako kopaničáři; zabývali se odevždy až po dnes chovem hovězího dobytka, kdežto Ratečtí a zejména Ložští mívali na tisíce kusů bravu. Dříve než přistěhovali se Němci na severozápadním úbočí skupiny Mangartské, byli majetníky onoho území korutanští Slovinci z Vrat (Thörl) a Kokova (Goggau); podnes mají Vratečtí v majetku svém Vrašskou Planinicu (Thörl Eibl) nad Rabljem, Kokovští mívali právo pásati v Remškem Dolu, dokud jich nevypudily nespravedlivé rozsudky německého panství a soudu. Německý ráz osady Weissenfels vystupuje v popředí teprve během posledního století. Nejvíce poněmčily belapešskou obec průmyslové podniky a později výletníci a letní hosté, ponejvíce přicházející z Korutan.

S toho stanoviska musí turista vycházeti, hledá-li jména hor a údolí. Mapy a učené rozpravy musí nechat stranou a sám se musí podjati práce „ab ovo“, chce-li zvědět a poskytnouti skutečnou pravdu.

Slovinská jména jsou podnes dobře zachována na celém území, kde pásávali Ložští a Ratečtí; nejvíce vymizela v okolí Aichheltnu a Nesselthalu, dále v loveckém a lesním revíru hutí (fužine, Gewerke). Charakteristické je také, že ještě dnes osadníci z Rateče a Logu neznají německých názvů, z Nesselthalu naopak neznají slovinských jmen.

Jenom horští vůdcové znají německá jména i pro krajiny slovinské, tomu však seřejmě přiučili od německých turistů.

Během minulých roků a zejména letos v létě prošel jsem všemi směry skupinu Mangartskou na území obcí Logu, Rateč i Weissenfels. Toto poslední jméno značilo původně zámek (1115 m), později i panství Weissenfels; jenom zámku platí také pravý slovinský název Bela Peč, název německý je přesný překlad původního slovinského. V údolí samém jmenují slovínští Ratečané jednotlivé části: Pod Klance m (Im Stückl), Fužine u kostela; také neříkají „jdu na Belo Peč“, nýbrž na „Podklanec“ nebo do „Fužin“. Nesseltal nemá slovinského jména, Koprivnik je pozdější, umělý překlad; místo Aichhelten užívají „V Ahletih“.

V příloze podávám panorama Velkého Mangartu od pozadí Jezera (Oberer Weissenfeler See). Všechny vrcholy nesou pouze čistě slovinská jména až po hranice někdejších Ratečských pastvin na Mittagkoglu a Črnem Vrchu (Kesselbühel). Jména v Mangartské kotlině až po horský hřeben jsou ratečská, na jižní straně Ložská, a proto mistry také dvojí. Kotlinu Mangartskou po levé straně zavírá Ponca, a sice Mala Ponca (1901), Vrata (1840), Visoka Ponca (2272), Srednja Ponca (2231), a Zadnja Ponca (2234). Poncu dělí dosti hluboký zářez, Škrbina Zadnje Ponce (2159) od Struga. Strug tvořen je vrcholy Strmi Strug (2265) a Strugove Špice. Protáhlý, tupý hřeben. Strug zahýbá se od severu k západu; za ním následuje Vevnica, jejíž vrchol (2351) jmenují v Logu Pri Banderi; tu bylo postaveno při prvním vojenském mapování v letech 1830 trigonometrické znamení. Vevnica má jméno od sněhového koutu (krnica, Kar), který obkličují strmé skalnaté vrcholy. Na jih od Vevnice jsou čtyři vrcholy, odloučené navzájem ssutinami; z nich nejvyšší dosahuje 2380 m. Všechny jmenují Ratečtí Kotove Špice, Ložští V Konce Špice. Bod 2335 nemá zvláštního jména, a prof. Gstirner o své vůli jméno pro jeden hřeben rozdělil na dvě, uživ obou jmen, každého pro část hřebene. Na západ V Konce pasou Ložští, na jihu ve Velikem Kotu Ratečtí. Dobře přístupny jsou vrcholy této části se strany Ratečské, a tam také občas zabíhaly se kozy do Strugových a Kotových Špic. Proto by bylo lépe jmenovati celý hřeben od 2380 až k Vevnici Kotove Špice. Přes Veliki Kot je přechod z Planice do Koritnice, kde na Ratečské straně je travnatá Planja, na stranu ke Koritnici spadají strmé, rozryté skály; těm říkají v Logu Špica v Ponci, v Ratečích Vrh Planjena Kotu. Správným geografickým jménem však musí zůstat Veliki Kotalanja. Ložští měli přístup sem jako pytláci, znali všechny přechody do Plánice a zvali je úhrnným jménem Čez Ponco. Západně od Vevnice následuje sedlisko 2160 m. Místo toto jmenuje nejnovější speciální mapa voj. ústavu Zagerca, starší Žagarica, dr. Kugy ve svých pracích píše Žagica; poněvadž je severní hřeben Kotových Špic rozerván, soudil dle lidové etymologie, že jméno Žagica (pila) připadá k bodu 2335 m. Avšak Zagerca, Žagarica a Žagica jsou pouhé výmysly, neznámé domácím obyvatelům jak Ratečtí tak Logu, a vzniklé z původního dobrého slo-

vinského (ratečského) názvu „Zagače“, značícího krásný kout horský západně pod Vevnicou, jenž sahá hluboko do Mangartské kotliny a znamená tolik, jako „nepřechodně uzavřený kout“. Sedlo 2160 jmenuje se Nad Zagačami.

Ze Zagač zdvihá se massiv Mangrtu (Mangartu), jenž ukazuje na severu dvě trhlíny, jimž odpovídají dva žleby na jižní straně. Prvá část sluje Koritniški Mali Mangrt (2366 m) a sahá až k zářezu, který pojmenoval Dr. Kugy „Böse Scharte“; Ložští znají však proň pouze název Škrbina v Malem Mangrtu, ač konečně překlad umělého německého jména, Huda Škrbina, by dobře vyhověl. Pod tímto zářezem na severní stranu spadá srázný Gamsov Rob, po němž snad by bylo možno překonat severní stěnu Mangartu. Druhá trhlina sahá pod Velikým Mangartem (2678 m) do ssutek a sněhů Ledevnice (1623 m); na jižní straně zářezu tomu odpovídá hluboký Žleb v Snegu. Od Hude Škrbiny dále k západu sluje horský hřeben Zamangrtom; tři zaoblené části jeho nesou jméno Planja. Jméno Manhartsgrat je umělé a značí celý hřeben na východ od Velikého Mangartu, t. j. od Planje až do Koritnického Malého Mangartu. Jižní úbočí tohoto hřebene jsou travnatá a slouží jako pastviny pro brav. Z Koritnice je přístupno jen ve východní části, t. j. v úbočí Malého Mangartu, které lze dobře viděti od české Koritnické chaty. V západní části těsně v sousedství Mangartu je úbočí hřebene nepřístupno, a sem musí ovce honiti po dnešní turistické stezce „Čez Járečico“ okolo Mangartu na Planju a s hřebene dolů do úbočí, v Srednju a Planju a Kozlovku. Treba poznamenati, že dnešní turistická stezka je vedena právě tudy, kudy od nepaměti vedla ovčí stezka, po které Ložští honívali mnohá sta bravu.

(Příště dále.)

✱

Der Hochtourist, III. 4. vyd. 1911.

Nové vydání pro východní Alpy přináší mnoho nového materiálu proti předchozímu; je to viděti již v tom, že starší vydání má 238 stran, nové více než dvakrát tolik, 493. Ovšem, přibylo za 12 let i materiálu i požadavků. Nás však zajímá nejvíce poslední část úhledné knížky, věnovaná slovinským horám, již proto, že naše družstvo vydalo před rokem ve spojení s družstvem Máje knihu podobnou. S potěšením můžeme však stanovit, že naše kniha, ač o rok starší, přece má více materiálu, a co hlavně, jeví se mnohem souměrněji zpracována. To, co podává Hochtourist, máme my v našich „horských turách“ také. Naše zpracování v Karavankách, kde jest ještě poměrně nejméně rozdlů patrné, podává pouze o 7 horských tur více. V Hochtouristu při Savinjských Alpách zaráží nás, že Korošica a Okrešelka jsou dosud vedeny v seznamu ostatních chat; nedivíme se, že Tschechische Hütte (Česká chata) jest vzdálena 3 hod. od Jezera, snad na ni nikdo z pisatelů dotyčného odstavce z Jezera nešel. Z horských tur má náš prů-

vodce více o cestu na Kočnu nově upravenou zkratkou, a výstup severní stěnou na záp. vrchol téže hory, o výstup západní částí severní stěny Dolgého Hrbtu, o výstup severovýchodním hřebenem Mrzle Gory (z Bele), dále o popisy výstupů na Virnikov Grintovec, Veliki Vrh, Raduhu, Olševu, Štrélovec, Konj, Veliku Planinu, Stegovnik, Veliki Rogatec a Veliki Vrh (2113 m). Naproti tomu má Hochtourist jisté plus pouze v obsáhlejších popisu výstupu jihozápadní stěnou na Babu, severní stěnou a severovýchodním hřebenem Skuty; hrubým opominutím je, nezná-li Hochtourist upravené stezky (S. P. D.) na Branu, dále neuvádí-li Mlinarsko a Dolško sedlo mezi důležitými přechody. Ještě větší rozdíly mezi knihou naší a knihou německou pozorujeme v zpracování Julských Alp. Ve skupině Višské náš průvodce uvádí více o výstupy na Višarje, Glavcu, Krniški Turm, Špik nad Tratico (Gambon), Koštrunove špice, Gatersperk, Kraljevskou špicu, Lastovice, Zabuš, Miez, Valisettu a Dognu; proti tomu jeví Hochtourist plus o dvě tury, vykonané drem Kugym r. 1910 (tedy po vyjití našeho průvodce), totiž o věž Montáže (Montaschturm) a Věž v Špranjich (Cime de lis codis).

V Kaninské skupině má náš průvodce více o tři výstupy na Vrh Kanin, o dva na Jerebcu, dále o řadu výstupů na Črni Vogel, Veliku, Malu Babu, Veliki a Mali Vanjški Škedenj, Veliki Škedenj, Konj, Ovčji Vršič, Lopu, Krniške Vršiče, Črneljsku Špicu, Vratni Vrh, Veliki Vrh, Veliki Snežni Vrh a Krnicu; Hochtourist proti těmto nedostatkům má plus pouze o Attensamerovu variantu výstupu sev. stěnou Srednjih Vršiče.

V skupině Mangartské nezná Hochtourist Východní hřeben Mangartu; má však více o Kleine Bucherspitze (Mali Bukovnik? z r. 1910, tedy po vydání našeho průvodce), o IV. vrchol Fünfspitze a o pouhá jména Breitkofel, Schönkopf, Turm, Ranftkofel, Gesperterkofel a Schöneck, uvedená bez popisu výstupů; při Jalovci uvádí obšírně záhadný výstup p. Horna z Planice, za to však o upravených stezkách (S. P. D.) k vrcholu nezná ani slova. Náš průvodce má více o výstupy na Vevnicu, Strugovu špicu, Na Konci, Morež a Sovinjak.

V skupině Razorské zná náš průvodce 8 výstupů na Razor, Hochtourist pouze 5.; postrádáme v Hochtouristovi důležitý a často prováděný výstup severní stěnou Razoru a cestu Skozi Mali Razor, naproti tomu zbytečně věnováno čtvrt tiskové stránky variantě obvyklého výstupu Žlebčí (z Kriškých Podů) pod hrdým titulem „Ostwandroute“. Při Prisojniku není popsána cesta Oknem, za to má proti našemu více o podrobný popis Gerin-Jahnovy varianty Schulzeho výstupu severových. stěnou. Při Škrlatici přicházíme opět k faktu, že cesta, upravená S. P. D. z Vrat k vrcholu, není Hochtouristovi známa; za to má obšírněji popsán výstup Schulzeho. Při Kuku má Hochtourist více o výstup z Vrat po východním hřebeni; při Široké Peči uvádí popis Laas-Plaichingerova přechodu od Kuka na Široku Peč, za to výstup z Martulku odbývá slovy: „der schöne Gipfel wurde aus Martulikgraben erstiegen (näheres unbekannt)“. Při Špiku není uveden výstup z Mar-

tulku a místo něho čteme pouze poznámku: „Sehr schwierig und soweit bekannt, bisher noch nicht gemacht, dürfte der Anstieg aus dem Martulikgraben sein.“ Ani zmínky nenacházíme o Dovškem Križi, Ponici Velké i Malé, o Špiku Zadnjega Dovku a o Ferdamane Polici, o nichž všech náš průvodce podává dobré zprávy.

V Triglavské skupině při popisu výstupů na Triglav marně hledáme v Hochtouristu výstup od Luknje a přímo s ledovce k vrcholu; náš průvodce podává více o tury na Rjavinu, Cmir, Begunjski Vrh, Kanjavec, Tolstec a Draški Vrh.

Jak vidět, pisatelé partie o slovinských Alpách, páni Dr. R. Roschnik, L. Jahne, K. Greenitz, A. Gstirner a J. Aichinger, se mnoho nevyznamovali. Zejména platí to o Dr. Roschniku, Gstirnerovi a Aichingerovi, kteří únišlným ignorováním slovanského podfllu v otevření slovinských Alp neprospívají ani sobě, ani svým turistům. Úsudek výborného znalce Slovinských hor, Dr. J. Kugyho, nepředpojatého člověka, zní s námi souhlasně, že zpracování této části Hochtourista, zejména Julských Alp, bylo svěřeno špatným rukám („ist in schlechten Händen“).

Říznějšího odsouzení kniha ta, aspoň pokud se týče Slovanských hor, nemohla dojíti, a nám je zadostučiněním, že naše vydání Slovinských Alp a Přímoří tímto novým vydáním Hochtourista nebylo překonáno. Č.

Ze slovanských Alp.

Nová cesta na Českou chatu jest projektována údolím Dolní Kočny (od Makekova statku) směrem k vodopádu Kočny, po pravé jeho straně v skalách do žlebu Kočny a spojí se s hotovou již cestou vedoucí od chaty na známou vyhlídku „Hláska“ zvanou. Stezka tato, kteráž rovněž do sezony příští bude hotová, uvítána bude návštěvníky Jezerka s povděkem.

Žrelo v Saviňských Alpách sprostředkovalo spojení České chaty se Saviňským sedlem, a proto náš odbor zřídil asi před 6 lety celou hloubkou této romantické skalní rolky velkým nákladem stezku, jejíž hoření polovice se skládala ze železných, stupů. Za bouří a lijáků zejména jarních zasypávána byla stezka spoustou kamenů a balvanů a vyžadovala každoročně peněz a práce. Letos o prázdninách podařilo se panu dr. B. Frantovi a Potočnickovi zjistiti a ohledati nový výstup těsně v sousedství Žrela a usneno tudy zříditi novou a pohodlnou stezku, která bude do příštího července hotova. Materiál železný ze staré stezky upotřebuje se na nově a netřeba podotýkati, že také o naprosté zabezpečení chodce bude postaráno. Pád kamení jest zde úplně vyloučen. Pouť od chaty k Rujavému Plazu a odtud na Žrelo a Vodline náležeti bude k nejskvostnějším a nejbližším v okolí chaty.

U **Frischaufova Domu** se zřizuje botanická zahrádka. V Domě bude nyní větší knihovna v různých jazycích. České knihy byly by velmi vítány, i prosí se pp. dárci, aby je zaslali předsedovi Saviňského odboru F. Kocbekovi v Gornjem Gradu, Štýrsko.

Saviňský odbor S. P. D. provedl na cestách v oblasti Ojstrice, Kamnického sedla a Okrešlje řadu úprav. Staveniště pro Kocbekov dom je již urovňováno a cesta od Sedelce rozšířena. K.

Letošní sucho způsobilo přechodný zánik některých pramenů, čímž i horské chaty těžce postiženy. Tak vyschl pramen nad Frischaufovým domem, dále u Mozirské a Gornjegrajské chaty. Sníh počal padat v měsíci říjnu, ale záhy se zase ztratil. Koncem října přišlo v údolí Saviňských Alp a na horách sněžilo. Lze očekávat, že hojný sníh odstraní brzy následky sucha. K.

Navštěva chat Saviňské podružnice S. P. D. v r. 1911: Frischaufov Dom na Okrešlju 476 osob (331 Slovinců, 21 Čechů, 4 Chorvati, 1 Srb, 117 Němců, 1 Angličan, 1 Vlach), Kocbekova chata 138 osob (117 Slovinců, 1 Čech, 2 Chorvaté, 17 Němců, 1 Maďar), Gornjegrajska chata 139 osob (124 Slovinců a 15 Němců), Mozirská chata 129 osob (119 Slovinců a 10 Němců), Hausenbichlerjeva chata 175 osob, chata na Raduše 7. K.

Telegrafické spojení Ljubna s Lučemi a Solčavou bude dohotoveno příštího roku. Automobilové poštovní spojení, které projektovala Saviňská podružnice, prozatím nemá naděje na brzké uskutečnění. K.

Nově upravené cesty v Triglavském pohoří. Planinski Vestnik oznamuje: Výstup Kotem na Kredarici je značně usnadněn novou cestou, která odbočuje z Pekla po širokých „podech“ mezi Rjavinou a Reži, pak na jižní hřeben Reži a po něm ke Kredarici. Tato cesta má výhodu, že se vyhlíká strmým, často i zaledněným sněhům, které byly při výstupu od Deschmanovy chaty velmi nepřijemny. Také Tomiňsekova cesta a výstup z Velega Polje na Kredarici byly opraveny.

Triglav severní stěnou byl dostoupen v letošním letním období členy našeho odboru p. drem. V. Prachenským a p. K. Stüdlem za vůdcovství Komacova.

Nové tury v Julských Alpách. 1. Velký Nabojs západní stěnou. G. Renker (sám). Ze Zajzerské chaty k massivu Naboisu a roklí vzhůru do hladkého komínu a jeho pokračováním mělkou rýhou na malé travnaté prostranství, pak na l. na druhé plateau a do sněhového koutu mezi oběma Naboisy. (Snáze dá se dostihnouti tohoto koutu velikou sněhovou roklí mezi Naboisy, od chaty dobře patrnou.) Přes sníh na l. a ssůtkami pod vrcholový masiv. S počátku lehce, pak exponovanými římsami do velkého komínu viditelného z Ovčevsi. Jím vzhůru až k převisu, pak v pr. stěnou až na travnatou římsu. Pak rýhou již snadněji k vrcholu. Ze Zajzerské chaty 5 h. 2. Velká Ponca (2272 m) západní stěnou. G. Renker, E. Renker a H. Geyer. Od druhého Klanškeho jezera na l. k lovecké chatě v nejhořejším koutě, dále

klečovím a ssůtkami k sněhovému poli; z něho římsou na pr., pak za roh a přes trávník do skalní rýhy; nad ní těžkým komínem na plateau a na kraj rokly, do níž sestoupili. Roklí namáhavě na hřeben na značenou cestu výše. (Od druhého jezera 4 h.) — 3. B o d 2200 m (t. zv. Villacher Turm) G. Renker, z Findeneggovy chaty za 1 h. (Vesměs dle Mitteilungen DÖSV. roč. 1911. č. 19.)

Přestavěná chata Marie Terezie u Triglavu byla otevřena 13. srpna 1911. Tím hotelové město na Triglavu opět vzrostlo, neboť novou stavbu, která stála 52.000 K a je vypočtena do budoucna na padesát návštěvníků současně přítomných, nelze ani již čítati za horskou chatu. Chata náleží kraňské sekci D. Ö. A. V., i nelze ovšem s naší strany ničeho namítati, jestliže se teď odbor snaží udržeti si staré posice; přece však vyjímá se trochu podivně štafáž slovinského obyvatelstva z Bohinje při slavnostním otevření německého domu. (Alespoň, jak sdělují Mitteilungen D. Ö. A. V. . . liess es sich die Landbevölkerung der Woche nicht nehmen die Eröffnung des neuen Hauses auch mitzufeiern.)

Předvrchol Montáže (Špiku nad Policami) 2673 m, strmá, izolovaná skalní věž, ční nad roklí, již vede „cesta lovců“ ze Zajzery, dostoupena byla 13. července 1910 Dr. Jul. Kugym s vůdci A. Oitzingrem a O. Pesamoscou. Dr. Kugy sděluje (v časopise Österr. Alpenzeitung 1911, str. 17.) tyto podrobnosti: cestou Findeneggovou až na srázy spadající k Dogně; v místech v levo od rokly, již obvykle stoupá se k hřebeni a vrcholu (2738 m) hory, zabočili přes hladké skály k sv., obešli věž sousedící se zmíněnou roklí a po římsách k západnímu hřebeni. Odtud po římsě do sv. stěny, závratně a exponovaně nad záp. roklí, obtížně kol skalního rohu a dále po římsě, jež vede do rokly pod sedlo mezi vrcholem Montáže a předvrcholem („Rote Scharte“, Dr. Kugy). Těsně pod sedlem v levo do skal věže vede římsa, a z ní strmým komínem k vrcholu. Při sestupu obrátila se partie k vrcholovým skalám Špiku nad Policami, a nejprv pohodlnou římsou, pak strmým skalím dosáhla přes západní hřeben i vrcholu téhož (2738 m). Č.

Navštěva Sněžníka je dovolena členům slovinského alpského družstva za těchto podmínek: Turista má býti opatřen legitimací a odznakem, užívati jedině upravených cest a nikoli stezek loveckých a nesmí trhati protěže. (Planinski Vestnik.)

V Kranjské Gory byl letos silně pocífován úbytek českých turistů a letních hostů; většina bytů v hotelích i soukromých domech zabrána byla hosty národnosti vlašské a německé. Ačkoliv v osadě přibýlo o jeden hotel („Pri Slavcu“) a řada soukromých bytů, k pronajmutí volných, byla rozmnožena, přece bylo tentokrát český hovor, jindy zde tak obvyklý, slyšeti dosti vzácně. Čestnou výjimku tvořili pouze staří, obvyklí návštěvníci Kranjské Gory, kteří sídlili v Razoru, ale i tu byli po většině léta ve značné menšině proti cizincům. Příštím rokem rozšířen bude počet bytů volných k pronajmutí novostavbou p. Lavtižara; bylo by tedy

záhodno, aby naši turisté nedali se předejít Vlachs a Němci při pronajímání bytů a zamluvili si je raději včas. Potřebné informace poskytuje ochotně p. MUDr. Tičar v Kranjské Goře (Krajina).

*

Literatura.

Průvodce po Bosně a Hercegovině připravuje se pro jarní období 1912. Na Průvodci účastní se český odbor Slovinského alpského družstva a Klub českých turistů, zejména kroužek v Sarajevě. V redakci jsou: doc. dr. Daneš, doc. dr. Dvorský, říšský poslanec dr. Franta a vl. rada Hermann v Sarajevě. Průvodce zaujme také cestu přes Uhry po dráze i po Dunaji s Budapeští a Záhřebem, dále Bělehrad s přílehlým okolím a vysoké hory na severovýchodě Černé Hory. Jako dosavadní příručky vyjde Průvodce v nákladu „Máje“.

Zeitschrift des Deutschen und Österreichischen Alpenvereins. Svazek XLII. Mnichov 1911. Nový ročník řadí se důstojně k svým předchůdcům. V zevní úpravě doznal vhodných změn, místo lesklého papíru zvolen hrubozrnný, matný, který při večerním světle neobtěžuje oči. Reprodukce jsou opět dokonale, po dvouleté přestávce vítáme zase novou, výbornou mapu Aegertererovu (Lechthalské Alpy. 1 : 25.000). Obsah je pestrý a zajímavý. Novými hodnotami estetickými a sportovními překvapuje článek vzduchoplavkyně M. Grosse „Über Alpenluftfahrten“. Velmi cenný je článek Saarův o úrazech při zimních sportech. Cizí hory jsou zastoupeny odstavci o Gronsku, Středním Kavkazu a Pyrenejích. Z Alp je tu článek o Bietschhornu, o Alpách Lechthalských, o skupině Rieserfernerské, Dolomitech Lienzkých a skupině Cavalla. Lyžím vedle pojednání Saarova je věnován popis tur v Nízkých Taurách od Baumgärtnera a Sandtnera.

*

Různé.

Emil Levasseur, jeden z předních učenců francouzských, zemřel v červenci t. r. Levasseur, jako většina zeměpisců, byl příznivcem alpinismu i napsal za součinnosti mnoha horolezců pozoruhodné dílo „Les Alpes et les Grandes Ascensions“.

V jižní části Ortlerské skupiny, kde je již obyvatelstvo italské, zřídil D. Ö. A. V. novou chatu Viozskou ve výšce 3535 m. Tato chata je nejvyšší ve východních Alpách. Organ spolku pochvaluje si přátelské chování vládky obyvatelstva, které nejen nekladlo překážek, nýbrž i stavbu chaty podporovalo, načež končí: Möge die am höchsten gelegene Schutz- und Trutzburg des D. Ö. A. V. atd. ... Odměna za pohostinnost Vlachs v Ortlerské skupině tedy nemine.

Statistiku návštěvy chat D. Ö. A. Vereinu v letech 1909 a 1910, pak celkovou v letech 1869 až 1910 uveřejňuje v Mitteilungen D. Ö. A. V. Dr. J. Moriggl z Mnichova. Jakkoli pověrnost byla r. 1910 ještě horší než r. 1909, nezůstala návštěva 1910 za návštěvou 1909, nýbrž byla ještě o 2255 větší (226.864 proti 224.609). Severní a střední Alpy východní vykazují sice malý úbytek, za to Alpy jižní měly návštěvu větší, což vysvětluje se tím, že jižní Alpy mají stálejší počasí a turisté sledující na severu počasí špatné, obrací se na jih. V severní části Alp Východních ubýlo 1189 návštěvníků chat alpenvereinských. Největší návštěvu vykazují chaty v Alpách Berchtesgadenských, Wettersteinských, v Kaisergerbirge a v Alpách Algovských. Středním Alpám Východním ubýlo 760 návštěvníků. Největší ná-

vštěvě těšily se ve skupině této chaty v Alpách Štubajských, Oetzfalských, Zillerfalských, ve skupině Velkého Kleku a v Raetikonu. Jižní Alpy Východní vykazují přírůstek 4204. Největší návštěva připadá na Dolomity (plných 32.539), následuje skupina Ortlerská, Alpy Julské a Karavanky. Nových chat D. Ö. A. V. zřízeno r. 1910 devět, takže je jich nyní 251. Průměrná návštěva jedné chaty činí 904 osoby proti 928. Celková návštěva chat D. Ö. A. V. od r. 1869 až do r. 1910 činila v severních Alpách 1,236,366, ve středních Alpách 839,258 a v jižních 634,480, úhrnem 2,710,107 osob.

*

Spolkové zprávy.

Druhý společenský večer odboru koná se v pondělí dne 11. prosince t. r. o půl osmé večer na Zofině. Přednáší soukromý docent dr. Viktor Dvorský: „Z hor na Sicilii a v Toskáně“. S projekcí světelných obrazů.

První společenský večer našeho sdružení shromáždil četné obecenstvo, po prvé po zakončení letošního období. Je to důkazem, že obliba hor a všeho, co se k nim vztahuje, neklesá; nýbrž stoupá rok od roku. Přednášky ujal se professor dr. E. Babák a letmo nás zavedl na obvyklou trať, kterou spějeme každoročně k slovinskému jihu. Zastávka v Malnici a výstup na Ankogel připomenuly mnohemu milé okamžiky v tomto koutě, kde jsme pomalu již také doma. Hlavní podíl měly ovšem naše hory, zejména Jezero s pestrým letním životem, s výstupy k hřebenům Saviňských Alp. Obrazy z vysokých partií byly velice zdařilé, zejména pak pozoruhodná sbírka pohledů z výstupu na Mrzlou Goru. Vhodně volený slovní doprovod doplňoval obrazy i zjednal si zasloužilou pozornost shromážděných.

Nový odbor S. P. D. se zakládá v Hrastniku. K.

*

K tomuto číslu je připojen formulář zprávy o turách. Prosíme všechny členy, aby jej co nejdříve vyplnili a zaslali redakci.

*

Odbor vydal:

Ze Slovanských hor. Bohatě ilustrovaný spis se 6 zvláštními přílohami a mnoho obrázky v textu, se články dra. J. Čermáka, dra. V. Dvorského, dra. B. Franty, dra. K. Chodounského, dra. O. Laxy, dra. St. Prachenského a dra. Vl. Růžičky. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze. Krámská cena 4 K, skv. váz. 5 K 60 h.

Slovinské Alpy. Průvodce po alpských zemích slovinských, Krasu a Přímoří. S přehlednou mapou 1 : 750.000, 10 zvláštními přílohami a s 32 panoramaty, náčrtky, plány a diagramy. Nejdokonalejší příručka pro letní a lázeňské hosty, turisty údolní i lezce do hor. Vydáno za redakce dra. V. Dvorského a dra. B. Franty nákladem „Máje“. Cena váz. 6 K.

Moře Adriatické. Průvodce po Istrii, Dalmacii, chorvatském Přímoří, Černé Hoře, Benátkách s východním pobřežím italským a Korfu. (S 2 přehlednými mapami, 10 zvláštními přílohami a 13 náčrtky a plány v textu.) Vydána za redakce dra. V. Dvorského a dra. B. Franty nákladem „Máje“. Cena váz. 4 K.

*

Svetry, pletené žakety, vlněné holeně, čepice, rukavice, šály,

pro lyžaře, alpisty a veškerý sport vyrábí

mechanická pletárna

JAN GLOTZ a SPOL.,

Praha, Václavské náměstí č. 28/303 (proti Politice).

☛ Pp. členům odboru 10% slevy z pevných cen. ☛

Psací desky našich kancelářských stolů značka „Jerry“ nepraskají a nebortí se, vzdorují vodě, vlhku a horku. Záruka za lehký chod zásuvek, centrálního závěru a žaluzie; tato nedá se nožem proříznouti. Běžné druhy K 70— až K 300.— Cenníky na požádání

JOSEF JIROUŠEK,
americká zařízení účtáren
a kanceláří.

Praha II.,
Vladislavova
ul. č. 13.
Telefon 3312.

PÁNSKÉ A DĚTSKÉ KOŽENÉ KALHOTY

Štýrský vzor z černé prima kůže, bohatě vyšíváné zeleným hedvábím,
KOŽENÉ ŠLE ŠTÝRSKÉ barevné vyrábí

E. ENGELMÜLLER V PRAZE-II.,

VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ ČÍS. 844 A FERDINANDOVA TŘÍDA ČÍS. 115
(blíže Příkopů) (nároží Spálené ulice).

***** CENNÍK ZDARMA A FRANKO. *****

ANT. ZEMAN PRAHA

Ferdinandova třída 17. — Telefon číslo 328.

doporučuje se ku vnitřní výzdobě bytů a sice:
tapetování stěn, provádění plastických stropů,
kladení linoleových podlah, záclony, koberce,
nábytek atd. Vzory a rozpočty k dispozici.

